

ਹਰਨਰੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਜੇ.
ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

2011 ਦਾ ਸੀਆਰਆਰ ਨੰਬਰ 2365

26 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2019

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860—S.292—ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957—Ss.63 ਅਤੇ 68-A—ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973—S.360 ਅਤੇ 361—ਪਟੀਸ਼ਨਰਜ਼ ਨੇ ਅਸਲੀਲ ਵੀਡੀਓ ਕੰਪੈਕਟ ਡਿਸਕਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵੇਚੀਆਂ— S. ਅਧੀਨ ਸ਼ਰਤਾਂ। 360 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.-ਉਮਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਪੈਰਾਧੀ ਦੇ ਪੂਰਵਜ, ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 360 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਪੈਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪੈਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੈਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪਿਛਲੀ ਸਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਮਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੈਰਾਧੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਾਂ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਪੈਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਅਪੈਰਾਧੀ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ।

(ਪੈਰਾ 25)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 360 ਅਤੇ 361 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ

(ਪੈਰਾ 26)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ

ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਬਾਂਡ, ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਂਡ

(ਪੈਰਾ 27)

ਅਨਿਰੁਧ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰ. 1 ਲਈ ਅਤੇ

ਦਿਨੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ \

2011 ਦੇ ਸੀਆਰਆਰ ਨੰਬਰ 2365 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ

ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ

2011 ਦੇ ਸੀਆਰਆਰ ਨੰਬਰ 2528 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ

ਕਰਨ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ

2011 ਦੇ ਸੀਆਰਆਰ ਨੰਬਰ 2900 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ

ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ।

ਹਰਨਰੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜੇ.

(1) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਐਕਟ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 63, 68-ਏ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 292 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੈਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਤੀ 20.5.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੈਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ:-

ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਮ	ਅਪੈਰਾਧ	ਵਾਕ	ਜੁਰਮਾਨਾ
ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ	ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63	ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ।	2000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੋਰ ਸਖਤ ਕੈਦ

ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ	<i>(Harnarsh Singh Gill, J.)</i> ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ 68-ਏ	ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ।	2000/-ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਭਰਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੋਰ ਸਖਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।
-------------	--	------------------------	---

ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ	292 IPC	ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ।	2000/- ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੋਰ ਸਖਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।
ਰਾਜਵਿੰਦਰ	ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ 63	ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ।	ਰੁ. 2000/- ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਹਰੀ ਮੋਹਨ	ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ 63	ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ।	ਰੁ. 2000/- ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸਖਤ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।
ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ	ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ 63	ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ	ਰੁ. 2000/- ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸਖਤ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।
ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ	ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ 63		ਰੁ. 2000/- ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸਖਤ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

(2) ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮਿਤੀ 23.09.2011 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਕੋਰਟ), ਬਠਿੰਡਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਨਾਰਾਜ਼, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ

ਦਿੱਤੀ ਹੈ। (Harnaresh Singh Gill, J.)

(3) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 16.4.2003 ਨੂੰ ਐਸ.ਆਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨੂਮਾਨ ਚੌਕ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਕੋਲ ਗਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਰੋਹੜੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਅਤੇ ਅਸਲੀਲ ਵੀਡੀਓ ਕੰਪੈਕਟ ਡਿਸਕਸ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'VCDs' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਉਹ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਅਸਲੀਲ ਵੀ.ਸੀ.ਡੀ. ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਜਵਿੰਦਰ, ਹਰੀ ਮੋਹਨ ਉਰਫ ਮੋਹਨੀ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਅਸਲੀਲ ਵੀ.ਸੀ.ਡੀਜ਼ ਖਰੀਦ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਘਰ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਫੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ।

(4) ਰੁਕਾ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.-18 ਥਾਣੇ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.ਐਕਸ. ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪੀ.-19 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਐਸ.ਆਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਵਰਦਮਾਨ, ਅਵਿਨਾਸ, ਮੈਨੇਜਰ ਪੁਖਰਾਜ ਸਿਨੇਮਾ ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਹਜ਼ੂਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਘਰ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ। ਉਥੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਡੱਬੇ, ਸੂਟਕੇਸ ਅਤੇ ਬੈਗ ਲੈ ਕੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰੀ ਮੋਹਨ, ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਦਬੋਚ ਲਿਆ। ਡੱਬਿਆਂ, ਸੂਟਕੇਸ ਅਤੇ ਬੈਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ.ਸੀ.ਡੀਜ਼ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਾਰਸਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸੀਲ ਵਾਲੀ ਛਾਪ 'ਬੀਐਸ' ਨਾਲ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਸ.ਆਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ ਸਾਬਕਾ. P1 ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ 5 ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਚਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਮੀਮੋ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਮੀਮੋ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੀ-6 ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਵਜੋਂ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੀ-13.

(6) ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ 22.4.2003 ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਅਤੇ ਅਸਲੀਲ ਵੀ.ਸੀ.ਡੀ. ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਰਾ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੈਮਸੰਗ 3 ਵੀ.ਸੀ.ਡੀ. ਚੌਜਰ, ਵੀਡੀਓਟੈਕਸ ਟੀ.ਵੀ., ਸੀ.ਡੀ. ਰਾਈਟਰ, ਅਕਾਰਡ ਕਾਪੀਅਰ ਰਾਈਟਰ-8 ਸੀਡੀ ਸਮੇਤ ਰੈਪਰ, ਪੋਲੀਥੀਨ ਬੈਗ, ਰਿਮੋਟ, ਲੈਸ ਕਲੀਨਰ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਸੀਡੀਜ਼ ਉੱਥੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਉਸ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਕਮਰੇ 'ਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ | ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੋ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ-15 ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ।

(7) ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਲੱਭਦਿਆਂ, ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਅਤੇ 68-ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 292 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(8) ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

(9) ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ PW1-SI UCCchawla, PW2-SI ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ PW3- ਮੁਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਐਂਟੀ-ਪਾਇਰੇਸੀ, ਟੀ-ਸੀਰੀਜ਼ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(10) ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਝੂਠਾ ਫਸਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

(11) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 20.5.2010 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63, 68-ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 292 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 23.9.2011 ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(12) ਮੈਂ ਦੋਸ਼ੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

(13) ਮੁਲਜ਼ਮ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਦੇ ਵੀ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਅਤੇ ਅਸਲੀਲ ਵੀਸੀਡੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹਾਂ ਹਜ਼ੂਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਵਿਨਾਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ। ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(14) ਅੱਗੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ 30 ਫੀਸਦੀ ਅਪਾਹਜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਫੜੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਮੁਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਵੀਸੀਡੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(15) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਅਤੇ ਅਸਲੀਲ ਵੀਸੀਡੀਜ਼ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਵੀ.ਸੀ.ਡੀ

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ

ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(16) ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ।

(17) ਮੁਲਜ਼ਮ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਵੀਸੀਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਅਸਲੀਲ ਕੈਸਿਟਾਂ ਸਮੇਤ ਫੜਿਆ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਇਕ ਕਮਰਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਐਕਸ. P 14. PW-1 ਅਤੇ PW-2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਜੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(18) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉਕਤ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

(19) ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਿਰਾਸਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟੀ ਹੈ:-

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ	ਅਸਲ ਵਾਕ
ਰਾਜਵਿੰਦਰ	01 ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ 19 ਦਿਨ
ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ	01 ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ 23 ਦਿਨ
ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ	02 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 10 ਦਿਨ
ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ	02 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 12 ਦਿਨ
ਹਰੀ ਮੋਹਨ	01 ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ 23 ਦਿਨ

(20) ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 16.4.2003 ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਿਛਲੇ 16 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਸ਼ਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਭੇਜਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਅਪੈਰਾਈਟ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(21) ਮਿਤੀ 16.1.2019 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ, ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਸਿਟੀ-1, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹੋਰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ/ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਰਾਜੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.

(22) ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਅਤੇ 361 ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗੀ। **ਚੰਦਰੇਸ਼ਵਰ ਸ਼ਰਮਾ** ਬਨਾਮ **ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ** ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ:-

"3. ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 379 ਅਤੇ 411 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ 3.5 ਕਿਲੋ ਗੈਰ-ਫੈਰਸ ਮੈਟਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 379 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ, ਪਰ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਵੀ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਟਿਫਿਨ ਕੈਰੀਅਰ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਥਾਈ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 361 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 360 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਅਜਿਹਾ ਜਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 360 ਅਤੇ 361 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਦ

ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ ਨਹੀਂ ਗਈ ਹੈ ..."

(23) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਅਖਤਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੈ**

1 (2000) 9 SCC 245

22013(8) RCR (ਅਪਰਾਧਿਕ) 2992.

(24) (*Harnarain Singh Gill v. State of Punjab*) ਵਿੱਚ ਅਖ਼ਤਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ **ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ**, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

“ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 360 ਅਤੇ 361 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 360 ਅਤੇ 361 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ **ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ**, ਜੇ.ਟੀ. **2000(2) ਐਸ.ਸੀ. 36**, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵੀ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 379 ਅਤੇ 411 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੈਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੋਰਮ ਨੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 360 ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ। ਨਾ ਹੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ, ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਅਪੈਰਾਧੀ ਹਨ।

ਧਾਰਾ 360 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

360 ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ।

(1) ਜਦੋਂ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਅਪੈਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਔਰਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਪੈਰਾਧ ਜੋ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੈਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪਿਛਲੀ ਸਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੈਰਾਧੀ ਦੀ ਉਮਰ, ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ

ਜੋ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਇਹ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੈ ਕਿ ਅਪੈਰਾਧੀ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ

ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ (ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ) ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲੇ ਅਪੈਰਾਥੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ, ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਲਈ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਕਾਰਵਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਫਿਰ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ, ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਖੁਦ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਲਏ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਚੋਰੀ, ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਚੋਰੀ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ (45 ਆਫ਼ 1860) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੈਰਾਥ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੈਰਾਥ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪਿਛਲੀ ਸਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਅਪੈਰਾਥੀ ਦੀ ਉਮਰ, ਚਰਿੱਤਰ, ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਅਪੈਰਾਥ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮੂਲੀ ਹਾਲਾਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿਓ।

(4) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(5) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪੈਰਾਥੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ, ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਇਸਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

(*Harnarash Singh Gill, J.*)

ਇਸਦੇ ਬਦਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਅਪੈਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏਗੀ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੈਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(6) ਸੈਕਸ਼ਨ 121, 124 ਅਤੇ 373 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(7) ਅਦਾਲਤ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪੈਰਾਧੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਪੈਰਾਧੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮਤ ਕਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਕਿ ਅਪੈਰਾਧੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਨਾਮਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

(8) ਜੇਕਰ ਅਪੈਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਅਪੈਰਾਧੀ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੈਰਾਧੀ ਆਪਣੀ ਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(9) ਇੱਕ ਅਪੈਰਾਧੀ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਾਰੰਟ 'ਤੇ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੁਰੰਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ, ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(10) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਪੈਰਾਧੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1958 (1958 ਦਾ 20), ਜਾਂ ਚਿਲਡਰਨ ਐਕਟ, 1960 (1960 ਦਾ 60), ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। , ਨੌਜਵਾਨ ਅਪੈਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਜਾਂ ਪੁਨਰਵਾਸ।"

(25) ਧਾਰਾ 360 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਪੈਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੋਂ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਮਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਪੈਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ, ਅਤੇ ਅਪੈਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪਿਛਲੀ ਸਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ

ਹੈ, ਅਪੈਰਾਧੀ ਦੀ ਉਮਰ, ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੈਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਅਪੈਰਾਧੀ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬਾਂਡ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ (ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ) ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(26) ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 360 ਅਤੇ 361 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ।

(27) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਬਾਂਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ।

(28) ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ੁਭਰੀਤ ਕੌਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ